

68 . SOHBET

İslamda Kadın ve Hakları

Kâinatın en mükemmel varlığı insanoğlunu Yüce Allah (cc), bir dişi ve bir erkekten yaratmıştır. Nitekim Kur'an-ı Kerim'de

يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَىٰ

“Ey İnsanlar! Biz sizi, bir dişi ve bir erkekten yarattık...”¹ buyrulurak bu gerçeğe vurgu yapılmaktadır.

Yaratılış itibarıyla insanoğlunun birbirine karşı üstünlüğü olmadığını, üstünlüğün ancak takva sahibi olmaya bağlı olduğunu, K. Kerimde ve Hadis-i Şeriflerde bulmaktayız. Fakat eşit konumda yaratılmasına karşın kadın Hak dinlerden uzaklaşan toplumlarda sürekli ezilmiş, hakaretlere maruz kalmıştır. Kalplerdeki katılığın zirveye çıktığı cahiliye döneminde, bazı kabilelerin kız çocuklarını diri diri toprağa gömmeleri bunun en açık göstergesiydi.

Bu durum ayet-i kerimelerde şöyle ifade edilmektedir:

وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُم بِالْأُنْثَىٰ ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ يَتَوَارَىٰ مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيُمْسِكُهُ عَلَىٰ هُونٍ أَمْ يَدُسُّهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

“Onlardan birine kız müjdelendiği zaman öfkelenmiş olarak yüzü kapkara kesilir. Kendisine verilen müjdenin kötülüğünden dolayı kavminden gizlenir. Onu, aşağılık duygusu içinde yanında mı tutsun, yoksa toprağa mı gömsün! Bakın ki, verdikleri hüküm ne kadar kötüdür!”²

İslamiyet’le birlikte kadın toplumda hak ettiği konumuna yükseltilmiştir. Kadının konumundaki bu değişiklik Kur'an-ı Kerim’de birçok ayette yerini almıştır. Yüce Dinimiz İslam, kadın ve erkek arasında hiçbir ayırım yapmamış, ilahi emir ve yasaklara muhatap olmada onları eşit tutmuştur.

Kadın ve erkeğin birbirini tamamladığını, dünya hayatında mutlu ve huzurlu bir yaşam sürmek için birbirine muhtaç olduğunu Cenab-ı Hak şöyle haber vermektedir:

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لِتَسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

“Kaynaşmanız için size kendi (cinsi)nizden eşler yaratıp aranızda sevgi ve merhamet peyda etmesi de O'nun (varlığının) delillerindendir. Doğrusu bunda, iyi düşünen bir kavim için ibretler vardır.”³

Kadınlara muamele konusunda bizim için en güzel örnek Sevgili Peygamberimizdir. O, hiçbir zaman kadınlara karşı sert muamelede bulunmamış, onlara karşı her zaman güler yüzlü olmuş, sevgi, saygı ve anlayış göstermiştir.

Hz. Peygamber bir hadis-i şerifte:

¹ Hucurat, 49/13

² Nahl, 16/58-59.

³ Rum, 30/21.

أَكْمَلُ الْمُؤْمِنِينَ إِيمَانًا أَحْسَنُهُمْ خُلُقًا وَخَيْرُكُمْ خَيْرُكُمْ لِنِسَائِهِمْ

“Müminlerin imanca en mükemmel olanı, ahlakça en güzel olanıdır, hayırlılarınızda kadınlarına karşı iyi davrananlarınızdır”⁴ buyurmaktadır.

O halde, Rabbimiz’in bize emanet olarak verdiği kadınlarımıza sahip çıkalım. Dinimizin kadınlara verdiği değeri unutmadan onlara karşı davranışlarımızı yeniden gözden geçirelim.

Allah kadınla erkeği eşit değil eş değerde yaratmıştır. Her ikisini de insan olma yönünden, akıl, bilgi, kültür yönünden eşit olsa da, kadın erkekten daha duygusal daha hissidir. Erkek ise daha katı, olaylara daha sert, duygusal yoğunluğu az olan bir açıdan bakar. Bu psikolojik yönden farklılıktır. Biyolojik yönden, erkekte kas daha fazla iken kadında yağ daha fazladır. Bu durum erkeğin kadından üstün olduğunu göstermez. Kadın daha duygusal erkek daha az duygusal, kadın daha çok acır, sevgi hayatında daha önemli bir yer kapsar, erkekte ise daha az. Erkek daha güçlü-kaslıdır, kadın daha az güçlü ve kaslı... Her iki cinsinde üstün- eksik yönleri vardır. (Akılda, düşüncede ... her iki cinsinde eşittir ve birbirlerini geçebilirler.)

Bu durum erkeğin üstünlüğünü veya kadının zayıflığını göstermez. Aksine bu durum her iki cinsin ayrı yaratılış özelliklerinin doğal sonucudur. Bunu kabul etmeli, yaşam tarzımızı buna göre ayarlamalıyız.

İslam kadın - erkek eşitliğini değil kadın erkek adaletini savunur. Eşitlik adalet demek değildir. Eşitlikte mesela, kadına da erkeğe de 100 kg yükte 50 şer kilo her iki cinse vermek vardır. Adalette daha kaslı olan erkeğe daha fazla daha az kaslı kadına daha az yük vermek vardır. Yaratılış özelliğini kabul bunu gerektirir.

İngiliz kraliyet ordusunda, kadın erkek tüm askerlere “aynı eğitim programının” uygulanması, kraliyet ordusu fizikçilerinden Yarbay Ian Gemmel ‘i : Fırsat eşitliği adı altında kadın askerler eziliyor, diye isyan ettirir.

Erkek askerlerin eğitimi sırasında yaralanma oranı yüzde 1.5 iken , kadınlarda bu oran yüzde 11.1'lere kadar çıkmaktadır.

Yarbay Gemmel’e göre bunun nedeni:

Kadın kas ve kemik yapısı erkeklere göre daha zayıf. Aynı eğitim kadın bedeninde erkeklere oranla %39 daha fazla baskı oluşturuyor.

Belirli kas olgunluğuna ulaşmak için erkek askerlerin 3 ay çalışması yeterli iken, kadınların 6 ay çalışması gerekir.

Bu kadın askerlerden 40 tanesi ordu'yu "bize fazla yükleniliyor" diyerek mahkemeye başvururlar.⁵

Nasıl ki okullarda çocukları yeteneklerine göre yönlendirip eğitmek savunulacak bir durumsa, İslam'da da kadın ve erkeğe doğal ve yapılarına uygun görev dağılımı yapılmaktadır. Resime yetenekli bir öğrenciyi matematik profesörü yapmak nasıl mantıksızlık ise kadın ve erkeklere de mizaclarına ters görev yüklemek o kadar terstir.

Bir erkekten ne kadar ana sınıfı öğretmeni olabilir, hanımlarla kıyaslırsak?

⁴ Tirmizi, Rada, 11.

⁵ The Sunday Times :10.03.2002

Kadın daha duygusal olduğu için çocuk eğitimi ve büyütülmesi görevi İslâm'da daha çok kadına verilmiştir. Çünkü o duygusaldır. Acıma ve sevme yoğunluğu erkekten daha fazladır. Erkek çocuk bakıcısı olamaz. Çünkü erkekte acıma, sevme, şefkat daha az yoğunluktadır. Halbuki çocuğa sevgi, anne sevgisi lazımdır. Erkek evi dışından korur. Evin mali yönden devamını sağlar. Kadın evin içişlerine bakar. Evin ahlaki yönden devamını sağlar. Kadın sadece işte çalışsa daha çok yıpranır (o nedenle de kadınlar erkelerden daha az çalışır, daha önce emekli olur.) ve ailenin, çocuğun eğitimi ile gereği gibi meşgul olamaz. Aile düzeni bozulur. Aile bozulunca, toplum huzuru, devlet huzuru bozulur ve sosyal çöküntü başlar. Eşit toplumda çalışan kadın çocuğunu kreşte büyütür ve sevgi yerine aldığı paraya göre muamele gören çocuk büyüyünce psikolojik sorunların içine düşer.

Kadın erkek eşit değildir birbirini tamamlayan iki elmanın yarısı gibidirler. Her iki cinsinde eksik ve fazlalıkları vardır. Ama her iki cinste insan olmada aklını kullanmada ilimde kul olmada cennet-cehennem yolunda eşittir ve yarış halindedirler.

الرِّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أَمْوَالِهِمْ

*"Allah'ın insanlardan bir kısmını diğerlerine üstün kılması sebebiyle ve mallarından harcama yaptıkları için erkekler kadınların yöneticisi ve koruyucusudur."*⁶

Bu ayette erkeğin üstünlüğü konusu ele alınmaktadır. Ayeti incelediğimiz zaman üstünlüğün "sorumluluk" anlamında kullanıldığını yani erkeğin kadından daha fazla sorumluluk sahibi olduğunun ayette bildirildiği anlaşılır.

Bu ayeti kerimede geçen "KAVVAM" kavramının anlamı nedir?

KA VVAM:

Kavvam ve kavim, 'ayakta duran adam' anlamına gelen 'kaim' sözcüğünün cem'idir. ⁷

İbn Manzur, 'Kavvam' sözcüğünün anlamının 'yönetici ve koruyucu' anlamında olduğunu söyler. 'Kivamu'l-emr' ise, 'bir şeye düzen vermek ve onu gerçekleştirmek' demektir. ⁸

Yine "Falan, evinin kavvamıdır" denir. ⁹ Yani, ailesinin ve ev halkının işlerini yerine getirendir. Bu anlamda Türkçede "evin direği" deyimi kullanılır.

Bir de şu açıdan bakalım müdür ile memur. Müdürde insandır memur da. İkisi de akıllıdır. Memurun akli daha az veya müdürden aşağıdır diye kimse kabul etmez. Ama müdürün sorumluluğu işi yetki alanı geniş olduğu için memurdan bir üst makamdadır. Ona bazı konularda emir verebilir. Ama her ikisi de insan, kul, akıl vs. yönünden eşit canlılardır. Kur'an da işte sorumluluğu fazla olan erkeği kadına üstün-sorumlu kabul etmiş iş bölümünde erkeğe daha fazla sorumluluk yüklemiş yüklenen sorumluluk oranında onu idareci üstün kabul etmiştir.

Peygamberimizin veda hutbesinden bir bölümle sohbetimize son verelim:

أَيُّهَا النَّاسُ وَاسْتَوْصُوا بِالنِّسَاءِ خَيْرًا ، فَإِنَّهُنَّ عَوَانٌ لَا يَمْلِكْنَ لِأَنْفُسِهِنَّ شَيْئًا ، وَإِنَّكُمْ إِنَّمَا أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانَةِ اللَّهِ ، وَاسْتَحْلَلْتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكَلِمَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ لَكُمْ عَلَى نِسَائِكُمْ حَقًّا ، وَلَهُنَّ عَلَيْكُمْ حَقًّا

"Ey İnsanlar! Kadınların haklarını gözetmenizi ve bu hususta Allah'tan korkmanızı tavsiye ederim. Siz kadınları, Allah'tan emanet olarak aldınız; onların namuslarını ve iffetlerini Allah

⁶ Nisa, 34

⁷ Asım Efendi, Okyanusu'l-Basit, c.3, s. 545

⁸ İbn Manzur, lisanu'l-Arab, Beyrut, c.12, s. 497-99; Ebu Bekr b. Abdülkadir er-Razi, Muhtar-u's-Sihah, MUessesetu'r-Risale, Beyrut, 1996, s.558

⁹ Abdülkadir er-Razi, a.g.e., s. 558

adına söz vererek helal edindiniz. Sizin kadınlar üzerinde hakkınız olduğu gibi, onların da sizin üzerinizde hakkı vardır.”¹⁰

Alınacak Dersler

---

1. İslam kadın - erkek eşitliğini değil kadın erkek adaletini savunur.
2. İslamiyet’le birlikte kadın toplumda hak ettiği konumuna yükseltilmiştir.
3. Kadın ve erkek insan olmada aklını kullanmada ilimde kul olmada cennet-cehennem yolunda eşittir ve yarış halindedirler.

Bu Hafta

---

1. Hayat arkadaşımız ve birbirimize emanet olduğumuz eşlerimize (Baylar-Bayanlar) sevgi ve saygıda kusur etmeyelim.
2. Haftanın bir günün de bir saatte olsa başbaşa geçirmeye gayret gösterelim.

---

¹⁰ Veda Hutbesi